

Prispeval Jernej Prodnik
Torek, 10 Julij 2012 17:00

»Ideologija maje koalicijo«, je eden izmed naslovov na prvi strani današnjega časnika Delo. Pustimo v nemar za trenutek, da je težko govoriti o neideoloških temah, kakršnekoli že so (skoraj vsaka tema, ki se dotika družbe je namreč politična, s tem pa tudi ideološka) in se raje podrobneje posvetimo vnovični zavezi nove koalicije, da (tokrat zares) ne namerava več odpirati ideoloških tem. Kot je dobro znano, le-te v slovenskem političnem prostoru že skoraj dvajset let uokvirjajo skoraj izključno vprašanja druge svetovne vojne, revolucije in po potrebi tudi real-socializma.

Neodpiranje teh vprašanj je bil eden izmed pogojev nekaterih strank, da so vstopile v koalicijo, ki jo vodi premier Janez Janša, zapisali pa so jo celo v koalicijsko pogodbo. Po nekaterih dogodkih, med katerimi izstopa predvsem nedavna državna proslava (okrog katere je bilo prelitega dovolj črnila), se je koalicija torej zaradi zelo specifičnih ideoloških vprašanj, kot nakazuje omenjeni članek v Delu, zamajala.

Največja koalicijska stranka, SDS, je po bolj ali manj glasnem pritoževanju nekaterih strank, predvsem DeSUS in Državlanske liste (manj glasno pa tudi SLS), da se tako pač niso zmenili, vsem skupaj nazaj zabrusila, da bi bilo odpiranje ideoloških tem - ravno nasprotno - prav tisto, kar se je dogajalo pred letom 1991 (implicitno torej: karkoli se je pač že dogajalo, ne glede na stran). Ob tem je skrajno arogantno in osorno - kaj takšnega v zgodovini slovenske strankarske politike osebno ne pomnim - SDS neubogljivim strankam tudi sporočila, da naj se obnašajo v skladu z velikostjo, ki jo s številom poslank in poslancev zasedajo v parlamentu. Da bi omenjena teza največje vladne stranke vzdržala vodo (i.e. *leto 1991 je bilo čas konsenza, zgodovina Slovenije naj se začne takrat* itd.), bi bilo potrebno izbrisati velik del slovenske zgodovine in vse dosedanje proslave, predvsem pa bi bilo potrebno pozabiti vsebino proslave, ki je implicitno, a vendar zelo očitno, načenjala prav teme, ki se jih pri nas označuje za ideološke. In odpirala jih je tako, da je, zelo preprosto povedano, partizane in NOB prikazala kot agresorje in okupatorje.

Bolj globoko v ta vprašanja na tem mestu ne nameravam iti. Morda najbolj zaskrbljujoča od vsega je neverjetna aroganca aktualne oblasti, kot ji v samostojni Sloveniji po vsej verjetnosti še nismo bili priča. Ne izstopa le predsednik vlade, Janez Janša, ampak tudi nekateri ministri in sekretarji, ki prihajajo prav iz njegove stranke, ki s socialnimi partnerji in ostalimi skupinami precej zaničevalno (in pogosto le posredno) komunicirajo prek svojih osebnih spletnih strani in družbenih omrežij, beseda demokracija pa je zanje le to: beseda, brez kakršnekoli vsebine.

Prispeval Jernej Prodnik
Torek, 10 Julij 2012 17:00

Vladanja so se lotili po sedaj že znani metodi doktrine šoka, saj se nihče ni čisto dobro zavedal kaj se dogaja, ker je padalo iz vseh strani in po hitrih postopkih. To metodo najbolje ponazarja t.i. superzakon, ki ga lahko brez kančice dvoma označimo za revolucijo v malem, le da v tem primeru za revolucijo (ali bolje rečeno, kontrarevolucijo), izpeljano na zakonodajni ravni. Demontaža in popolna rekonstrukcija številnih podsistemov, ki so med redkimi v Sloveniji še za silo delovali (npr. šolstvo in kljub primerjalno gledano izjemni podhranjenosti visoko šolstvo in raziskovanje), je v polnem teku, rezultati teh ukrepov - ki jih tisti, ki so jih potrebovali (poslanci aktualnega sklica DZ), zagotovo niso prav dobro razumeli, saj jih niti prebrati ali predebatirati niso uspeli v celoti - pa bodo vidni šele čez nekaj let. Ampak takrat bo za vrnitev v prejšnje stanje že prepozno. Bolj kot ne osamljeni kriki proti so že sedaj v večini izzveneli v prazno, saj so se le v redkih primerih uspeli povezati v resno nasprotovanje.

Ob vnovični zavezi koalicijskih strank, da ne bodo odpirala ideoloških vprašanj - zakonska revolucija v malem prek superzakona, ki v slovenskem prostoru dokončno uzakonja neoliberalen koncept vladovanja [*governance*], simptomatično seveda ni dojeta kot ideološka - sem se sam spomnil na čudovito priliko o žabi in škorpionu. Prilika pravi, da je škorpion dolgo časa živel na bregu ob reki, nekega dne pa se je odločil, da je čas za spremembo okolja, zato se je namenil na drugo stran. Ker kot škorpion seveda ne zna plavati, se je odločil, da se bo po pomoč obrnil k žabi, ki je ena izmed redkih živali, ki bi ga na hrbtu lahko ponesla čez vodo. Ker gre za naravna sovražnika, je bila žaba seveda nadvse skeptična do škorpionove prošnje, saj je bila prepričana, da jo bo pičil in bo umrla. A kljub začetnemu strahu jo škorpion vendarle uspe prepričati, da bi šlo za skrajno neumno potezo, če bi jo pičil, saj bi v tem primeru škodoval tudi sebi. Žabi se je ta argument škorpionona zdel smiseln, zato mu je obljubila, da ga bo ponesla čez reko. Ampak le malo čez polovico poti škorpion piči. Preden oba utoneta, mu začudena žaba reče: »Res ne razumem, zakaj si me pičil, sedaj bova oba utonila.« Škorpion ji odvrne: »Tak pač sem, to je v moji naravi.«

Da je aktualni premier Janez Janša volk, ki menja dlako, kože pa nikoli, so opozarjali že številni komentatorji političnega dogajanja v Sloveniji. V potrditev temu bi lahko služil nedaven dogodek, ko je zavoljo poceni političnega preigravanja in obračunavanja z opozicijskimi strankami na enem izmed radiev Slovenijo spravil v skrajno nezavidljiv položaj, saj so sedaj akterji na trgih bolj kot ne prepričani, da je le vprašanje časa, kdaj bo Slovenija zaprosila za pomoč iz reševalnih skladov Evropske unije. Težava je namreč v tem, da danes finančni trgi vedno pogosteje delujejo po samouresničujočih se prerokbah, na kar opozarjajo številni politični ekonomisti; prepričanje akterjev na trgih, da se nekaj dogaja (npr. finančno stanje države je slabše, kot kažejo uradne številke), lahko namreč avtonomno sproži prav te dogodke, čeprav poprej za njih v resnici sploh ni bilo realne podlage (genealogijo te zgodbe je prejšnji teden, ko se je šele razvijala, odlično povzel Večerov novinar Jure Stojan v prispevku [»Duh ušel iz steklenice«](#)). Kot *d*
e facto

voditelj Slovenije bi se Janša seveda moral zavedati, kakšen val dogodkov lahko takšne nepremišljene izjave povzročijo, ko uidejo v javnost, pa čeprav so mogoče podane za prilično

Prispeval Jernej Prodnik
Torek, 10 Julij 2012 17:00

---

irelevanten medij; če ne drugače, bi se tega moral zavedati prav ob dogodkih v zadnjih nekaj letih, ko so se akterji na finančnih trgih burno odzivali na vsako podobno izjavo vodilnih politikov posameznih držav, s špekuliranjem pa bi lahko Slovenijo zlomili z enim sunkom.

Ampak sam v omenjeno nespremenljivost »posameznikove narave« nisem tako zelo prepričan. Človek je povsem sposoben osebne spremembe, če jo želi, saj *nima kože, ampak samo dlako*. Dozdeva se mi namreč, da je »fora« odpiranja ideoloških vprašanj (ne pa omenjenih nepremišljenih javnih izjav v zvezi s stabilnostjo javnih financ, ki jih je podal Janša - v njihovem primeru gre preprosto za neumnost) nekje drugje. Aktualna oblast z Janšo na čelu v te konflikte skoraj zagotovo ni šla (samo) zaradi ideologije same (zdi se, da Janša dobro ve, kako daleč še sme iti, da v resnici ne bo ogrozil svoje oblasti, ki je zanj edina pomembna stvar), oziroma samo zato,

ker so pač takšni in drugače ne morejo in ne znajo

. Vihar, ki so ga sprožile aktualne debate o ideologiji - in ideologija je v tem primeru dojeta predvsem nekaj, o čemer je bil poprej sprejet nek relativno širok družbeno-političen konsenz - vsaj delno zakriva in pogled javnosti odvrča od omenjene široke rekonstrukcije slovenske družbe in prevzemanja številnih državnih in paradržavnih sistemov in podsistemov. Takšne metode so se namreč posluževale že prejšnje Janševe vlade, ki so vrgle nekaj dimnih bomb, da so lahko bolj v miru prevzemale ključne aparate oblasti in izvajale zastavljene politike. Tako gre to.